

Priloga 5: Način izvedbe del za odpravo škode in obnovo gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov**1. Nega obnovljenih površin**

Nega obnovljenih površin pomeni odstranitev rastlin iz zeliščnega in grmovnega sloja, ki ovirajo ali onemogočajo vznik oziroma razvoj mladovja na površinah za sanacijsko obnovo poškodovanih gozdov zaradi abiotičnih in biotičnih dejavnikov na površinah, določenih za sanacijo. Minimalna površina poligona je 0,1 ha. Odstranjena vegetacija lahko ostane na kraju samem, tako da ne ovira rasti ciljnega mladja.

Z nego se odstranjujejo rastline iz zeliščne in grmovne vegetacije ter plezalke, ki ovirajo, onemogočajo ali ogrožajo normalni razvoj mladovja na obnovljenih površinah. Izvaja se na površinah, obnovljenih s sadnjo ali setvijo, ali na površinah, kjer je načrtovana naravna obnova. Na površinah, obnovljenih s sadnjo, se okoli posajenih sadik praviloma izvaja obžetev v obliki lijakov. Obžetev se izvaja tudi na površinah, kjer je naravna obnova, če zeliščni in grmovni sloj ogrožata mlada drevesca, vzklila in zrasla iz naravne nasemenitve. Na nepomlajenih površinah se porežejo rastline iz zeliščne in grmovne plasti ter plezalke, ki ovirajo naravno nasemenitev in vznik drevesnih vrst. Nega se po potrebi izvaja več let zapored enkrat do dvakrat v tekočem letu glede na bujnost rasti zeliščne in grmovne vegetacije. Ne glede na to, da se nega izvede dvakrat v tekočem letu, se delo obračuna največ enkrat letno.

Nega obnovljenih površin zajema naslednja dela:

710 – obžetev (ha),

711 – nega mladja (ha),

719 – odstranjevanje vzpenjavk (ha).

2. Nega poškodovanega mladovja in tanjših drogovnjakov

Nega poškodovanega mladovja in tanjših drogovnjakov pomeni odstranjevanje drevesc oziroma rastlin iz zeliščnega in grmovnega sloja, ki ovirajo razvoj mladovja in tanjšega drogovnjaka. Minimalna površina poligona je 0,1 ha. Odstranjena vegetacija lahko ostane na kraju samem. Delo se izključuje z izvedbo priprave površine za obnovo na isti površini. Mladovje in tanjši drogovnjak sta razvojni fazi gozda s srednjim premerom drevja v vladajočem in sovladajočem položaju do 20 cm v prsni višini, poškodovanem po žledu, ki ga zaradi poškodb ni treba uvesti v obnovo.

Posekana drevesa lahko ostanejo neizdelana (neokleščena vej, deblo ni razrezano) v gozdu, če ne ovirajo rasti mladih dreves. Posekana drevesa iglavcev ter veje in vrhače, ki so sveži, neizsušeni rastlinskih sokov in pomenijo tveganje za namnožitev podlubnikov, je treba razžagati in zložiti na kupe ali pri strojni sečnji založiti v sečne poti oziroma izdelati in spraviti iz gozda. Poškodovana drevesa, ki ne ovirajo rasti mladih dreves, lahko ostanejo neposekana v sestoji.

Nega poškodovanega mladovja in tanjših drogovnjakov zajema naslednja dela:

712 – nega gošče (ha),

713 – nega letvenjaka (ha),

714 – nega drogovnjaka (ha),

718 – nega v prebiralnem gozdu (ha).

3. Obnova s sadnjo

Obnova s sadnjo pomeni saditev sadik gozdnih drevesnih vrst drevja na območju, ki ga je prizadela ujma. Pri prevzemu se upošteva, da je površina v celoti obnovljena s sadnjo, če je na površini posajenih najmanj 1.000 sadik/ha ne glede na to, ali so sadike enakomerno ali skupinsko ali šopasto posajene po prevzeti površini. Če je gostota sadnje manjša kot 1.000 sadik/ha, se pri izračunu površine upošteva 10 m² na sadiko. Sadike se po strokovni presoji ZGS tudi obeležijo s količki. Minimalna površina poligona za sadnjo je 0,1 ha. ZGS z odločbo določi število in vrstno sestavo sadik. Razporeditev sadik je prilagojena terenu. Način sadnje je prilagojen vzgojnim oblikam sadik. Sadike in količke za obeleževanje sadik zagotavlja ZGS.

Obnova s sadnjo zajema to delo:

313 – sadnja – ujma (ha).

4. Zaščita mladja na obnovljenih površinah

Zaščita mladja pred divjadjo na obnovljenih površinah pomeni zaščito pred objedanjem vršnih poganjkov mladja gozdnega drevja in pred poškodbami na lubju mladih dreves. Ukrepi se nanašajo na zaščito mladja na obnovljenih površinah, za sanacijsko obnovo poškodovanih gozdov zaradi abiotских in biotskih dejavnikov na površinah določenih za sanacijo.

4.1 Individualna zaščita mladja oziroma drevesc s tulci (vključno z izdelavo opornih količkov)

Drevesce se zaščiti s tulci tako, da se ob njem v primerni razdalji zabije oporni kol oziroma dva oporna kola, na katerega oziroma katera se namesti tulec, s katerim zaščitimo drevesce po navodilih proizvajalca oziroma ZGS. Dva kola sta nujna le za namestitev tulcev večjega premera (približno 30 cm). Tulce lastnikom gozdov dobavi ZGS.

Individualna zaščita mladja oziroma drevesc s tulci (vključno z izdelavo opornih količkov) zajema to delo: 834 – *zaščita s tulci, mrežo (kos)*.

4.2 Zaščita mladja z ograjo (vključno z izdelavo kolov oziroma škarij)

Zaščita mladja z ograjo je ograditev površine za obnovo gozda z namenom zaščite mladja pred divjadjo. Ograja je lahko žična, lesena ali plastična. Postavitev žične ograje se izvede na dva načina: s klasično postavitvijo s pokončnimi opornimi koli ali s škarjasto postavitvijo. Priznana vrednost dela pri postavitvi žičnate ograje zajema izdelavo kolov, postavitve, napenjanje in učvrstitev mreže ter izdelavo vhoda v ograjeno površino oziroma montažo ograjnih panel pri postavitvi lesene oziroma plastične ograje.

Upošteva se, da je izvedena zaščita mladja z ograjo, če gre za:

- novo grajeno ograjo,
- obnovo v ujmah močno poškodovane ograje, ko je treba zamenjati vsaj polovico dolžine mreže in polovico opornih kolov. ZGS prevzame obnovljeno dolžino ograje.

Ograjo in potrebni pomožni material za njeno postavitve (razen opornih kolov pri postavitvi žičnate ograje) lastnikom gozdov dobavi ZGS. Žičnata ograja se dobavi zaokroženo na 50 m navzgor.

Zaščita mladja z ograjo (vključno z izdelavo kolov oziroma škarij) zajema ti dve deli:

836 – *zaščita mladja z ograjo - novogradnja (m)*,

837 – *vzdrževanje zaščitnih ograj (m)*.

4.3 Zaščita mladja oziroma drevesc s premazom vršičkov

Posamična (individualna) zaščita drevesc pred divjadjo se izvede s premazom vršičkov z zaščitnim sredstvom. Premaz nanese minimalno na zgornji del terminalnega poganjka pri čemer upoštevamo navodila proizvajalca sredstva za uporabo. ZGS z odločbo določi drevesno vrsto, ki se na objektu zaščiti s premazom vršičkov. Upošteva se, da je površina zaščitenih s premazom vršičkov, če so v tekočem letu vidno premazani vršički najmanj 1.000 drevesc na hektar (sadike ali naravno mladje drevesnih vrst) ne glede na to, ali so drevesca, zaščiteni s premazi, enakomerno ali skupinsko ali šopasto porazdeljena po prevzeti površini. Če je s premazom zaščiteno manj kot 1.000 drevesc na hektar, se pri izračunu površine upošteva 10 m²/premazano drevesce.

Sredstvo za premaz lastnikom gozdov dobavi ZGS, in sicer se potrebna količina sredstva zaokroži navzgor na najmanjšo enoto pakiranja.

Zaščita mladja oziroma drevesc s premazom vršičkov zajema to delo:

831 – *Premazi vršičkov (ha)*.

4.4 Zaščita mladja oziroma drevesc s količenjem (vključno z izdelavo kolov)

Sadika oziroma drevesce se zaščiti s tremi koli, ki jih je treba trdno zabiti v tla okoli sadike tako, da je debelce sadike oziroma drevesca zaščiten pred drgnjenjem divjadi. Material za zaščito s količenjem (kole) priskrbi lastnik sam.

Zaščita mladja oziroma drevesc s količenjem (vključno z izdelavo kolov) zajema to delo:

833 – zaščita s količenjem (kos).

5. Priprava površine za obnovo

Priprava površine za obnovo (naravno obnovo ali obnovo s sadnjo) pomeni posek ter izdelavo (kleščenje vej in razrez debla) močno poškodovanega drevja na površini, ki jo je treba obnoviti zaradi posledic ujem. Upoštevajo se površine, velikosti vsaj 0,10 ha.

V gozdu lahko ostane skupaj neposekanih (poškodovanih, nepoškodovanih in odmrlih stoječih) do 120 dreves na hektar s prsnim premerom, večjim od 15 cm, drevesa, opredeljena v naslednjem odstavku, so všteta v to število. Večdebela drevesa se štejejo kot eno drevo. Če je površina manjša ali večja od enega hektarja, se sorazmerno spremeni število dreves.

Posamična močno poškodovana drevesa zaradi ujem oziroma posamična odmrta drevesa ali šopi dreves različnih debelin s premerom, večjim od 15 cm, lahko ostanejo neposekana v gozdu za ohranjanje biotskega ravnovesja in zaradi oblikovanja sestojne mikroklimе.

V gozdu lahko ostane tudi do deset posamičnih posekanih ali podrtih dreves prsnega premera, večjega od 15 cm na hektar.

Posekana in izdelana drevesa (okleščene veje in razrezano deblo) morajo biti spravljena s površin za obnovo (razen dovoljenih deset posamičnih posekanih dreves na hektar). Sečni ostanki ne smejo ovirati že prisotnega rastočega mladja na površini za obnovo.

Pri obnovi s sajenjem je treba sečne ostanke zložiti v rede ali kupe vsaj pred začetkom sadnje tako, da je površina pripravljena za sajenje. Pri naravni obnovi ni treba zložiti sečnih ostankov v rede ali kupe. Močno poškodovana drevesa so tista, ki so izruvana, odlomljena, prelomljena, močno nagnjena ali imajo močno poškodovane krošnje (več kot tretjina polomljene krošnje pri iglavcih ter več kot 60 % poškodovane krošnje pri listavcih).

Priprava površine na obnovo zajema ti dve deli:

311 – priprava površine za obnovo (prip. sest) – ujma (ha),

312 – priprava površine za obnovo (prip. tal) – ujma (ha).